

9th International Conference on Humanities, Social Sciences and Lifestyle

رود بلخ و بند امیر در روایات اسلامی و تأمل آن در حوزه جغرافیایی

سید محمد عابدی.

دانش آموخته دکترای تاریخ معاصر جهان اسلام.

دانشگاه جامعه المصطفی العالمیه.

چکیده:

رود بلخ و بند امیر از جمله رودهای است که در بعضی روایات مورد توجه ویژه قرار گرفته از جمله دعای ابراهیم خلیل(ع)، دعای حضرت علی (ع) و حدیث مهریه معنوی حضرت فاطمه (س) شامل آن رود است. مسئله‌ای که ذهن را دچار ابهام و تردید ساخته ضمیمه و پسوند رود بلخ به رود جیحون در بعض روایات و همین‌طور در نوشته‌های اکثر تاریخ‌نگاران است. این نکته سبب شده هر دو رود به‌عنوان رود واحد شناخته شود. از طرف دیگر دلایل علمی و نشانه‌های موجه وجود دارد که بر اساس آن رود بلخ از رود جیحون کاملاً جدا معرفی شده و منبع رود بلخ از کوه‌های مرکز افغانستان و بند امیر شناخته شده است. هدف از این نگارش، برجسته‌سازی روایات مربوطه و همچنین تقدس‌نگری رود بلخ بر بنیان روایات و تفکیک رود بلخ از رود جیحون با استدلال‌های علمی، طبیعی، عرفی و اعتقادی است. روش پژوهش توصیفی - تحلیلی و کتابخانه‌ای بوده و در استدلال علمی از منابع قدیم و منابع نو کمک و بهره گرفته شده است. یافته‌ها و نتایج این پژوهش نشان می‌دهد؛ هر چند رود بلخ در بعض روایات ضمیمه رود جیحون که یکی از چهار رود معروف جهان است گردیده؛ اما در بعض روایات دیگر بدون ضمیمه آمده علاوه بر آن جغرافی‌دانان معروف سده‌های نخست اسلامی رود بلخ را به‌صورت علی‌حده معرفی کرده و منبع آن را از نواحی بامیان و بند امیر امروزی دانسته و دلایل علمی، طبیعی، عرفی و اعتقادی نیز در تشبیت آن وجود دارد.

واژگان کلیدی:

رود بلخ و بند امیر، روایات اسلامی، حوزه جغرافیایی، دلایل علمی، طبیعی و اعتقادی.